

Пустова В.В. студентка гр. 081-18-1

Науковий керівник: Ільющенко Г.В., к.ю.н., доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Розглянуто визначення підприємства з іноземними інвестиціями, проаналізовано особливості його правового становища, досліджено правове регулювання порядку створення, державної реєстрації та функціонування підприємств з іноземними інвестиціями, зазначено актуальні аспекти правового забезпечення діяльності цих підприємств як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, зокрема, розглянуто особливості порядку ліцензування та квотування їхньої продукції.

Підприємство з іноземними інвестиціями – підприємство корпоративного типу, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному капіталі якого становить не менше 10 відсотків, а засновником (засновниками) та/або учасником (учасниками) якого є іноземний інвестор.

Особливості правового становища підприємств з іноземними інвестиціями визначаються статтями 116, 390-400 Господарського Кодексу України [1], Законом України від 19.03.1996 р «Про режим іноземного інвестування» [2] (а саме, ст. 1 - щодо визначення понять «іноземні інвестори», «іноземні інвестиції», «підприємство з іноземними інвестиціями», ст. 2 «Види іноземних інвестицій», ст. 4 «Об'єкти іноземного інвестування», ст. 7 «Правовий режим інвестиційної діяльності», ст. 16 «Організаційно-правові форми підприємств з іноземними інвестиціями»). Серед особливостей правового забезпечення створення та функціонування підприємств з іноземними інвестиціями слід зазначити про наступні.

По-перше, серед особливостей даного типу підприємств, є те, що підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс.

Іноземні інвестиції, включаючи внески до статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями, оцінюються в іноземній конвертованій валюті та у валюті України. При цьому інвестиції українських партнерів оцінюються у валюті України та іноземній конвертованій валюті. Оцінка іноземних інвестицій та інвестицій українських партнерів, включаючи внески до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, здійснюється сторонами (учасниками) на основі цін міжнародних ринків на момент їх внесення.

Треба звернути увагу на пункт, визначений статтею 25 Закону України «Про режим іноземного інвестування», де йдеться про специфіку регулювання здійснення іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах, що встановлюється законодавством України про спеціальні (вільні) економічні зони [2, ст. 25]. Правовий режим іноземних інвестицій, що встановлюється у спеціальних (вільних) економічних зонах, не може створювати умови інвестування та здійснення господарської діяльності менш сприятливі, ніж встановлені цим законодавством.

По-друге, особливістю, яка відіграє значущу роль у функціонуванні підприємств з іноземними інвестиціями, є продукція цих підприємств, яка не підлягає ліцензуванню і квотуванню за умови її сертифікації як продукції власного виробництва у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України [3]. На експорт продукції підприємств з іноземними інвестиціями, якщо вона була повністю вироблена або піддана достатній переробці чи обробці з використанням виключно власного майна і має сертифікат

визначення продукції власного виробництва, виданий Торгово-промисловою палатою України, не поширюється режим ліцензування і квотування.

Окрім цього, важливим моментом є те, що підприємства з іноземними інвестиціями самостійно приймають рішення про патентування (реєстрацію) за кордоном винаходів, промислових зразків, товарних знаків та інших об'єктів інтелектуальної власності, які їм належать, відповідно до законодавства України.

У порядку, встановленому Митним кодексом України, здійснюється оподаткування митом майна, що ввозиться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності).

Також важливою умовою функціонування підприємства з іноземними інвестиціями є те, що в порядку створення та державної реєстрації цього підприємства, в його установчих документах обов'язково мають міститися відомості про державну належність засновників підприємства з іноземними інвестиціями, відомості про розмір іноземної інвестиції, оціненої в іноземній валюті та національній валюті України за домовленістю сторін на основі цін міжнародних ринків або ринку України за курсом НБУ. Ці вимоги встановлені Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [4].

Аспектом, на який потрібно теж звернути увагу є те, що з метою захисту інтересів національної економіки законом можуть встановлюватися обмеження щодо здійснення певних видів господарської діяльності підприємствами з іноземними інвестиціями. Наприклад, на певні види господарської діяльності, що належать до монополії держави.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що підприємство з іноземними інвестиціями є одним із видів підприємств, які займають особливе місце у галузі здійснення правової діяльності. Особливості правового становища та функціонування такого виду підприємств визначаються низкою нормативно-правових актів, які регулюють їх діяльність. Важливими аспектами, які заслуговують окремого звернення уваги, є порядок створення підприємства з іноземними інвестиціями, та яка сама документація для цього знадобиться; порядок зарахування іноземних інвестицій на баланс даного підприємства, а також порядок ліцензування та квотування продукції цих підприємств; питання щодо експорту продукції та порядку її оподаткування. Окрім цього, доцільно надати у законодавстві України специфічного регулювання режиму іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах.

Перелік посилань

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
2. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96 р. № 93/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 19. Ст. 80 [зі змінами та допов.].
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 25. Ст. 1172 [зі змінами та допов.].
4. Порядок визначення продукції власного виробництва підприємств з іноземними інвестиціями: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.96 р. № 1061. Зібрання постанов Уряду України. 1996. № 17. Ст. 477 [зі змінами та допов.].